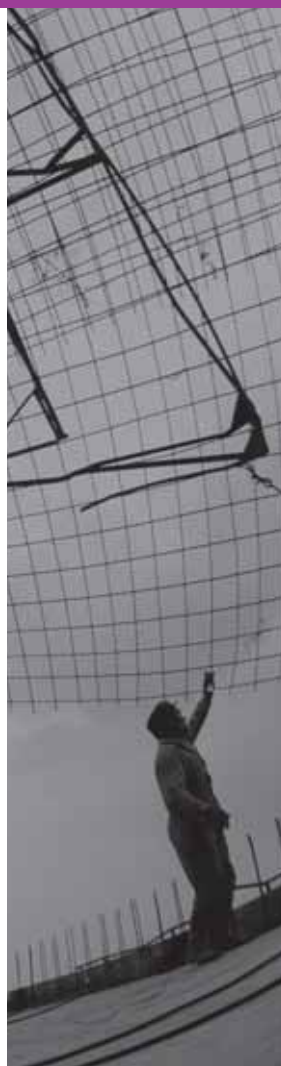

Výroční zpráva za rok 2009

Shrnutí

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Hlavní činnosti v roce 2009

Rok 2009 byl v celé Evropě rokem hospodářské krize, ve kterém se řada ekonomik snažila překonat recesi a kdy míry nezaměstnanosti rostly. V této obtížné době Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (agentura) i nadále zdůrazňovala důležitost bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro úspěšné organizace.

Když se ohlédneme za rokem 2009, mezi nejvýznamnější události pro agenturu patřil Evropský průzkum podniků o nových a vznikajících rizicích (ESENER), kampaň Zdravé pracoviště o hodnocení rizik, celoevropský průzkum veřejného mínění o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, fotografická soutěž a ocenění za film zabývající se zdravým pracovištěm.

SHROMAŽĎOVÁNÍ A ANALÝZA INFORMACÍ

Evropské observatorium rizik

V roce 2009 došlo k dokončení terénní práce pro významný projekt agentury, Evropský průzkum podniků o nových a vznikajících rizicích ([European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks \(ESENER\)](#)). Průzkum poskytuje v reálném čase informace od organizací z celé Evropy, které ukazují, jak se organizace vypořádávají s riziky BOZP (zejména s psychosociálními riziky, jako je stres, násilí a obtěžování) a jaké jsou podněty a překážky pro dobré řízení BOZP, což jsou zásadní informace pro tvůrce politik i podniky. Je to poprvé, co byl proveden celoevropský průzkum na toto téma na úrovni podniků. Předběžné výsledky průzkumu byly zveřejněny v listopadu 2009 na závěrečné akci kampaně agentury Zdravé pracoviště o hodnocení rizik a úplné výsledky budou zveřejněny v červnu 2010 na akci španělského předsednictví Rady EU.

V roce 2009 zahájilo Evropské observatorium rizik (ERO) agentury svůj projekt *Prognóza*, který zachází nad rámec rizik, která jsou již zřejmá. Projekt *Prognóza* představí tvůrcům politik v desetiletém časovém horizontu možné budoucí scénáře a napomůže jim přijímat opatření zaměřená na minimalizaci nových rizik na pracovišti. První *prognostická studie*, která byla zahájena v roce 2009 prostřednictvím nabídkového řízení, se zabývá aktuálním problémem nových a vznikajících rizik souvisejících se „zelenými“ pracovními místy.

Byla zveřejněna poslední ze čtyř hlavních zpráv ERO týkajících se vznikajících rizik „Odborná prognóza o vznikajících chemických rizicích souvisejících s ochranou zdraví při práci“ ([„Expert forecast on emerging chemical risks related to occupational health“](#)), která následovala po zprávách o psychosociálních, fyzikálních a biologických rizicích. Dohromady mají tyto zprávy stanovit úroveň poznatků v těchto klíčových oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Zpráva o chemických rizicích, která obsahuje názory odborníků z celé Evropy, stanovuje

konkrétní oblasti obav pro určité typy látek a určité typy expozice. Stejně jako u ostatních zpráv představuje východisko pro další studie a diskuse.

Na podporu kampaně agentury Zdravé pracoviště na období 2010–2011, která se zaměří na téma údržby, byl připraven přehled literatury o „Údržbě a BOZP“. Přehled poskytuje první ucelený obraz o pracovních podmínkách pracovníků údržby a poprvé stanovuje vysoký podíl úrazů na evropských pracovištích, které souvisí s údržbou.

Jako součást pokračujícího projektu agentury „BOZP v číslech“, který má poskytnout faktické podklady pro prevenci pracovních úrazů a nemocí z povolání v Evropě, byla zveřejněna zpráva „BOZP v číslech: stres při práci – fakta a čísla“ ([„OSH in figures: stress at work - facts and figures“](#)), která shromažďuje statistické údaje a výzkum z celé Evropy.

V rámci projektu Pracující ženy byl rovněž zahájen přehled literatury, který se zaměřuje na dopady vzrůstajícího počtu pracujících žen v Evropě na BOZP.

U projektu *NEW OSH ERA*, jehož cílem je podpořit koordinaci výzkumu v oblasti BOZP v Evropě, došlo k první společné výzvě ze strany zapojených organizací na téma stresu při práci.

Přehled literatury za rok 2009 o „Rozhraní mezi člověkem a strojem jako vznikajícím riziku“ ([„The human-machine interface as an emerging risk“](#)), který navázal na zprávu ERO o vznikajících fyzikálních rizicích, zdůrazňuje důležitost ergonomického uspořádání.

Další přehled literatury o „Bezpečnosti a ochraně zdraví při práci úklidových pracovníků“ ([„The occupational safety and health of cleaning workers“](#)) se zabývá riziky, kterým tito pracovníci čelí. Jedná se o první studii tohoto druhu, která byla provedena na úrovni EU. Agentura uspořádala seminář pro zainteresované strany a výzkumníky s cílem projednat zjištění přehledu a stanovit, jaká opatření lze přijmout ke zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví této často přehlížené skupiny pracovníků.

Nová zpráva „Ověřovací průzkum limitních hodnot expozice v pracovním prostředí (OEL) pro karcinogeny, mutageny a pro látky toxické pro reprodukci (CMR) na úrovni jednotlivých členských států“ ([„Exploratory Survey of Occupational Exposure Limits \(OELs\) for Carcinogens, Mutagens and Reprotoxic substances \(CMRs\) at EU Member States level“](#)) podává přehled o systémech využívaných v různých členských státech EU pro stanovení limitních hodnot expozice nebezpečným látkám na pracovišti.

Zpráva „Strategické plánování inspektorátů práce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“ ([„Labour inspectorates' strategic planning on safety and health at work“](#)) se zabývá tématy BOZP, které inspektoráty práce považují za prioritní z hlediska výzkumu a osvěty. Inspektoráty práce hrají důležitou úlohu při podpoře bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a stále více

zaměřují svoji pozornost na předvídání, vymezení a prevenci vznikajících rizik.

Informace o pracovním prostředí

Činnost oddělení informací o pracovním prostředí v oblasti ekonomických pobídek vychází ze skutečnosti, že v této oblasti organizace potřebují kvalitní informace. Řada vlád a pojišťovacích společností by chtěla zavést lepší systémy pobídek, ale potřebují informace, jak to udělat a jaké modely se osvědčily. Dva odborné semináře na toto téma využily zjištění zprávy.

Výsledkem projektu *Podpora ochrany zdraví na pracovišti*, který se zabývá snahami zaměstnavatelů podporovat zaměstnance v tom, aby si osvojili zdravé způsoby života, jsou studie o vlivu „Podpory zdraví v odvětví dopravy“ ([„Health promotion in the transport sector“](#)) a studie o vlivu „Podpory duševního zdraví v odvětví zdravotnictví“ ([„Mental health promotion in the healthcare sector“](#)) i soubory případových studií o podpoře duševního zdraví a projektu na podporu zdraví na pracovišti mezi mladými pracovníky.

V roce 2009 byly vytvořeny dvě zprávy o integraci nebo „začlenění“ BOZP do vzdělávání. První zpráva, „BOZP ve školních osnovách – požadavky a činnosti v členském státu“ ([„OSH in the school curriculum – requirements and activities in the Member States“](#)) je prvním uceleným přehledem o způsobech, jak členské státy EU zahrnují vzdělávání o BOZP a rizicích do národních školních osnov. Druhá zpráva, „Prevence rizik u mladých pracovníků: politika, programy a praxe na pracovišti“ ([„Preventing risks to young workers: policy, programmes and workplace practices“](#)) obsahuje příklady správné praxe při prevenci rizik u mladých pracovníků.

Jedním z výsledků kampaně Zdravé pracoviště o hodnocení rizik bude bezplatný „internetový interaktivní nástroj pro hodnocení rizik“ (OiRA) pro mikropodniky a malé podniky, který je v současnosti vyvíjen. Kromě toho existuje ucelená databáze přístupná přes internetové stránky, která shromažďuje kontrolní seznamy, příručky a další nástroje pro hodnocení rizik z celé Evropy.

Zpráva „Prevence rizik v praxi: správná praxe týkající se hodnocení rizik“ ([„Prevention of risk in practice: Good practice related to risk assessment“](#)) shromáždila příklady účinného hodnocení rizik, které byly oceněny v soutěži „Správná praxe“ uspořádané v rámci kampaně Zdravé pracoviště za období 2008–2009.

Zpráva „Hodnocení, odstraňování a významné snižování pracovních rizik“ ([„Assessment, elimination and substantial reduction of occupational risks“](#)) popisuje případy z různých pracovišť, které ukazují, jak proces hodnocení rizik vedl k určení rizika a jeho úspěšnému odstranění nebo podstatnému snížení.

Na druhé straně zpráva „Rozmanitost pracovních sil a hodnocení rizik: zahrnut by měl být každý“ ([„Workforce diversity and risk assessment: ensuring everyone is covered“](#)) zdůrazňuje potřebu provést celkové hodnocení rizik, aby se při hodnocení a řízení rizik zohlednila rozmanitost pracovních sil.

Byla dokončena řada případových studií týkajících se prevence muskuloskeletálních poruch v zemědělství ([agriculture](#)).

V roce 2009 byl zahájen projekt, jehož cílem je určit správnou praxi při řízení rizik BOZP v silniční dopravě.

Agentura také pokračovala v práci na zlepšení celkového komfortu pro uživatele v oddílu svých internetových stránek, který se zabývá evropskými právními předpisy v oblasti BOZP ([OSH legislation in Europe](#)).

V průběhu roku 2009 byla připravena řada různých materiálů pro další kampaň Zdravé pracoviště za bezpečnost práce při údržbě ([Healthy Workplaces Campaign on Safe Maintenance](#)), včetně průvodce kampaní, informačních listů, prezentací, plakátů a letáků, případových studií správné praxe a videa s populární animovanou postavou Napo.

KOMUNIKACE, POŘÁDÁNÍ KAMPANÍ A PROPAGACE

Rok 2009 byl druhým a závěrečným rokem velmi úspěšné kampaně agentury, kampaně Zdravé pracoviště o hodnocení rizik ([Healthy Workplaces Campaign on Risk Assessment](#)), která je základem pro řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Do kampaně, která je nyní největší svého druhu na světě, se zapojilo rekordní množství subjektů ze všech členských států EU i z dalších států. V Evropské unii byly distribuovány více než dva miliony kusů informačních materiálů týkajících se kampaně.

Mezi činnosti související s kampaní patřilo i zapojení 43 významných evropských organizací jako oficiálních partnerů kampaně ([official campaign partners](#)).

Organizacím, které významně přispěly k propagaci hodnocení rizik na pracovišti, byla udělena cena za správnou praxi ([Good Practice Awards](#)) organizovaná v rámci kampaně.

Agentura spolu se všemi kontaktními místy uspořádala tyto činnosti kampaně na národní úrovni v rámci Balíčku podpory pro evropskou kampaň (ECAP): 101 setkání národních partnerství a zainteresovaných stran, 14 mediálních akcí (tiskové konference, kulaté stoly pro novináře/odborníky), 3 rozhlasové akce s možností živého telefonického zapojení do přímého přenosu, 21 národních tiskových zpráv a 20 odborných článků.

Bylo provedeno také hodnocení efektivity činností kampaně a dvouletého modelu kampaně i podpůrného mechanismu pro kampaň, Balíčku podpory pro evropskou kampaň. Celkově byla kampaň Zdravé pracoviště za období 2008–2009 jedna z nejuspěšnějších a řada důkazů naznačuje, že došlo ke zvýšenému povědomí o důležitosti hodnocení rizik (a způsobu, jak ho provádět) a dalším kladným výsledkům.

Evropský týden bezpečnosti a ochrany zdraví při práci uspořádaný v říjnu 2009 ([European Week for Safety and Health at Work, in October 2009](#)) byl ústřední akcí kampaně. V této době se uskutečnila řada konferencí, seminářů a školení.

Kampaň byla zakončena Evropskou vrcholnou schůzkou o hodnocení rizik a malých a středních podnicích ([European Summit on risk assessment and SMEs](#)) – akcí podporovanou švédským předsednictvím Rady EU, španělskou vládou a basickou regionální vládou. Tvůrci politik EU, sociální partneři a přední odborníci na BOZP se na ní sešli, aby projednali otázky, na které kampaň upozornila.

Závěrečná akce poprvé zahrnovala Den sítí ([Network Day](#)), při kterém se mohli sejit partneři agentury z celé Evropy a zejména zástupci kontaktních míst, aby se podělili o nápady a odborné znalosti.

Osvětové činnosti agentury v roce 2009 zahrnovaly Celoevropský průzkum veřejného mínění o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci ([“Pan-European opinion poll on occupational safety and health”](#)), jehož cílem bylo zjistit, co si pracovníci v Evropě myslí o svých pracovních podmínkách. Podle zjištění průzkumu jsou mezi evropskými občany značně rozšířené obavy, že by současná hospodářská krize mohla nepříznivě ovlivnit BOZP a ohrozit zlepšení, která, jak uvádějí, zaznamenali v uplynulých pěti letech. Šest z deseti Evropanů skutečně očekává, že celosvětový hospodářský útlum zhorší pracovní podmínky, zejména pokud jde o BOZP.

Do celoevropské fotografické soutěže ([Europe-wide photo competition](#)) bylo zasláno více než 1 600 snímků od 800 účastníků z celé EU. Požadovalo se, aby fotografové vyjádřili své pojetí otázky: „*Jaká je vaše představa o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci?*“

V roce 2009 agentura poprvé podpořila ocenění za film zabývající se zdravým pracovištěm ([Healthy Workplaces Film Award](#)) za nejlepší dokument s pracovní tematikou na mezinárodním festivalu dokumentárního a animovaného filmu v Lipsku. Zvítězil film „Vzkvétající obchod“ nizozemského režiséra Ton Van Zantvoorta, který ukazuje nebezpečné pracovní podmínky v globalizovaném květinářském průmyslu.

Mezi propagační činnosti patřilo také uspořádání návštěv novinářů ve společnostech, které vyhrály soutěž „Správná praxe“, příprava videomateriálů agentury a uspořádání řady akcí týkajících se BOZP.

Sledování sdělovacích prostředků v průběhu roku ukázalo značný zájem tisku o činnost agentury, bylo zaznamenáno 2 260 článků v tisku.

V roce 2009 došlo k prvním krokům na cestě k novému komunikačnímu partnerství, které zapojí agenturu, Generální ředitelství pro podniky a průmysl Evropské komise a její Evropskou síť podniků (Enterprise Europe Network) s cílem oslovit malé a střední podniky, zejména s informacemi týkajícími se BOZP.

Vývoj v oblasti internetových stránek v roce 2009 zahrnoval nový blog agentury, průzkum uživatelů, porovnání internetových stránek agentury s internetovými stránkami podobných organizací a třetí rok propagační kampaně agentury pomocí nástroje Google AdWords.

ROZVOJ SÍTĚ

Agentura pokračovala v koordinaci své strategie s dalšími organizacemi působícími v oblasti BOZP. Agentura také shromáždila údaje, které jí umožní zhodnotit dopad jejích činností, a nadále posiluje spolupráci s mezinárodními partnery (poprvé včetně některých států účastnících se evropské politiky sousedství).

VÝHLED NA ROK 2010

Mezi činnosti agentury v roce 2010 bude patřit zahájení *projektu Prognóza*: první etapa bude zkoumat klíčové socio-kulturní, ekonomické, politické, technické a ekologické stimuly změny v oblasti „zelených“ pracovních míst.

Přehledy literatury a zprávy se budou zabývat nanotechnologiemi, zapojením pracovníků, současným vystavením muskuloskeletálním poruchám a psychosociálním rizikům, násilím a obtěžováním, pracovními riziky, kterým čelí osoby samostatně výdělečně činné, a zprávami na podporu kampaně za bezpečnost práce při údržbě.

Po březnové informační schůzce v Evropském parlamentu bude v červnu 2010 oficiálně za účasti médií zahájen průzkum ESENER za účasti španělského předsednictví Rady EU. Zpráva s počátečními výsledky bude zveřejněna v červnu a bude vytvořen internetový nástroj pro zobrazování výsledků průzkumu, který pomůže s analýzou údajů průzkumu. V rámci této sekundární analýzy bylo zadáno provedení čtyř zpráv.

Agentura provede pilotní projekty pro ověření strategie rozšíření svého nástroje OiRA a bude spolupracovat s partnery na vytvoření nástrojů pro jednotlivá odvětví a národních nástrojů.

Zpráva o ekonomických pobídkách poskytne aktuální přehled stimulů (jako jsou nižší pojistné a daňové sazby) používané v Evropě pro motivování organizací ke zlepšení BOZP.

Mezi produkty vycházející z projektu Podpora ochrany zdraví na pracovišti patří dva informační listy, zprávy případových studií o propagaci ochrany zdraví mezi mladými pracovníky a o propagaci duševního zdraví při práci.

Bude zahájeno vymezení rozsahu kampaně na období 2012–13, která se bude zabývat jedním z širokých témat strategie Společenství – propagací prevence rizik jako základního kamene evropského přístupu k lepší bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Snahy zaměřené na zveřejnění kampaně Zdravé pracoviště za bezpečnost práce při údržbě na období 2010–11 se soustředí na setkání partnerství EU, kde bude kampaň představena potenciálním partnerům, na oficiální zahájení kampaně 28. dubna a na říjnový Evropský týden bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Bude rozesláno velké množství materiálů kampaně a bude uspořádán desátý ročník soutěže „Správná praxe“ pro ocenění organizací, které našly inovační způsoby propagace BOZP.

V rámci lipského festivalu dokumentárních filmů bude v roce 2010 uspořádán další ročník ocenění filmů zabývajících se zdravým pracovištěm.

A závěrem, vzhledem k tomu, že v roce 2010 agentura koordinuje síť ředitelů agentur, bude zastupovat všechny regulační agentury EU v době, kdy dochází k diskusi o budoucím místě agentur ve správě EU.